

Udany projekt? „Klucze do współczesnego świata – języki, rozwój osobisty, TIK”

DOI: 10.47050/jows.2021.4.59-62

ANNA ZAWADZKA

Wszystko zaczęło się kilka lat wcześniej podczas realizacji projektu Erasmus+ „B.E.S.T. Consumption Levels”. Podczas rozmów z nauczycielami z krajów partnerskich powracał temat wyjazdów na kursy oraz *job shadowing*. To było coś nowego i brzmiało bardzo interesująco. A obok byli koledzy gotowi służyć pomocą. Za ich namową zdecydowałam się napisać pierwszy wniosek akcji KA1.

Projekt PO WER „Klucze do współczesnego świata – języki, rozwój osobisty, TIK” okazał się punktem zwrotnym dla naszej placówki, wówczas jeszcze Gimnazjum nr 44, a za chwilę Szkoły Podstawowej nr 211 z Oddziałami Integracyjnymi im. J. Korczaka w Warszawie. Był bardzo ważnym elementem w trakcie przekształcania szkoły i pomógł w realizacji naszego marzenia – rozwoju nauczania języków obcych, w tym dwujęzyczności. Jego realizacja rozpoczęła się 2017 r. i trwała dwa lata. W projekcie wzięło udział osiemnastu nauczycieli, jednak w szkolnych działaniach projektowych uczestniczyła dodatkowo duża część naszej rady pedagogicznej, co na pewno pomogło nam odnieść sukces i wprowadzić do kalendarza szkolnego wiele ciekawych rozwiązań.

Głównymi celami projektu było zwiększenie innowacyjności i jakości nauczania z wykorzystaniem nowoczesnych metod nauczania i ewaluacji, wyposażenie uczniów w umiejętności potrzebne na współczesnym rynku pracy, otwarcie społeczności szkolnej na inne kultury i podniesienie atrakcyjności szkoły dla lokalnej społeczności poprzez różnorodne innowacyjne działania. Aby tego dokonać, konieczne było podniesienie umiejętności i kwalifikacji nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem ich kompetencji językowych, kulturowych, metodycznych i w zakresie IT, a co za tym idzie – zapoznanie się z nowoczesnymi metodami nauczania, korzystaniem z TIK oraz z dostępnymi zasobami edukacyjnymi w sieci.

W pierwszej fazie 24-miesięcznego projektu my, nauczyciele, uczestniczyliśmy w różnorodnych kursach metodycznych i językowych, zapoznając się z nowoczesnymi metodami nauczania. Podczas wyboru kursów kierowaliśmy się potrzebami szkoły i celami projektu, dlatego szkolenia metodyczne dotyczyły pracy metodą projektu, metody CLIL, aktywizujących metod pracy oraz wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej w pracy na lekcji. W celu przygotowania uczestników oraz zapewnienia trwałości rezultatów podczas całego projektu na terenie szkoły odbywał się także kurs języka angielskiego, w którym uczestniczyły nie tylko osoby biorące udział w wyjazdach na szkolenia zagraniczne, ale także te zaangażowane w działania wewnątrzszkolne, czyli na przykład w przygotowanie i wprowadzanie innowacji „Wiem, po co się uczyć”. To pozwoliło nam podnieść poziom znajomości

języka u nauczycieli wielu przedmiotów oraz nauczania zintegrowanego i wpłynęło na nasze dalsze działania. Obecnie rozpoczęliśmy wprowadzanie kolejnej innowacji tym razem dla klas I–III, która wykorzystuje tematykę zajęć zintegrowanych do przekazywania dzieciom w trakcie zabawy terminologii angielskiej, dając przedsmak nauczania dwujęzycznego.

Bezcennym doświadczeniem był wyjazd na *job shadowing* do Finlandii, którego celem była obserwacja lekcji pod kątem pracy metodą projektu, czyli organizacji lekcji, prowadzenia dokumentacji oraz oceniania, a także wykorzystania TIK w pracy nauczyciela języków obcych. Szkoła fińska jest bardzo doświadczona w prowadzeniu części zajęć lekcyjnych metodą projektu, ma duże osiągnięcia w wykorzystywaniu nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz aktywizujących metod pracy, które również chcieliśmy rozpropagować wśród uczniów i nauczycieli naszej placówki. Metoda projektowa jest mocną stroną tej placówki, a jej realizacja jest stale modyfikowana przez zespół doświadczonych pedagogów, z którymi chcieliśmy współpracować. W szkole podczas naszej wizyty realizowany był projekt Erasmus+ dotyczący praktycznego wykorzystania technologii informacyjnych, którego działania również mieliśmy możliwość zaobserwować.

W projekt zaangażowani byli nauczyciele gimnazjum Havukoski – placówki założonej w 1987 r. w mieście Vantaa, tylko kilka kilometrów od lotniska Helsinki-Vantaa, liczącej ponad 400 uczniów w wieku od 12 do 16 lat. Szkoła od lat uczestniczyła w wielu projektach współpracy międzynarodowej i była doświadczona w pracy metodą projektu, zajęciach metodą CLIL oraz praktycznym wykorzystaniu technologii informacyjnych. To dzięki wcześniejszej współpracy w ramach projektu eTwinning oraz Erasmus+ akcji KA2, „B.E.S.T. Consumption Levels”, wiedzieliśmy, że będzie to dobre miejsce na zebranie wiedzy i doświadczeń potrzebnych do realizacji naszego projektu. Koordynatorem pobytu w fińskiej placówce i osobą do kontaktu w sprawach wyjazdu był nauczyciel matematyki i doświadczony pedagog, od wielu lat współpracujący z wieloma europejskimi placówkami. Podczas pobytu otrzymaliśmy również możliwość odwiedzenia pobliskiej szkoły podstawowej, gdzie uczą się młodsze dzieci, a także rozmowy z dyrektorami obu placówek oraz z wieloma pedagogami przygotowującymi interdyscyplinarne projekty. Obserwowaliśmy liczne lekcje z różnych przedmiotów, takich jak geografia, język angielski, matematyka i informatyka. Zdobyte podczas wyjazdu na *job shadowing* doświadczenia przyczyniły się do zwiększenia kompetencji

zawodowych i zapoznania się z nowymi narzędziami pracy dotyczącymi pracy projektowej i TIK, takimi jak tabela oceny *Rubic grid* czy interaktywne obrazy z wykorzystaniem aplikacji Thinglink. Szczególny nacisk został położony na organizację lekcji podczas pracy metodą projektu oraz jego ewaluacji. Efektem końcowym wyjazdu na *job shadowing* było szkolenie rady pedagogicznej dotyczące metody pracy projektem w szkole fińskiej, zmiana w naszej placówce organizacji nauczania i uczenia się oraz, w kolejnym roku, przygotowanie dni pracy metodą projektu i innowacji pedagogicznej „Wiem, po co się uczyć”.

W drugim roku projektu, dzięki zebranych doświadczeniom i zaangażowaniu nauczycieli, w szkole powstały dwa zespoły: innowacji i pracy metodą projektu. Nauczyciele różnych przedmiotów rozpoczęli pracę nad wspomnianą wcześniej innowacją „Wiem, po co się uczyć”, wprowadzającą przygotowanie do nauczania dwujęzycznego w klasach V i VI. Program innowacji został zaprezentowany podczas spotkania z przedstawicielami Wydziału Oświaty Dzielnicy Śródmieście, spotkał się z aprobatą i dzięki temu w klasach V została dodana jedna, a w klasie VI – dwie godziny języka angielskiego. W międzyczasie wszyscy nauczyciele uczestniczący w wyjazdach zagranicznych przygotowali zestaw 100 scenariuszy lekcji CLIL z takich przedmiotów, jak geografia, matematyka, informatyka, biologia, historia, muzyka i plastyka. Dzięki współpracy nauczycieli różnych przedmiotów udało się nam zagwarantować zgodność tematyki wprowadzanej w języku angielskim z programem nauczania w danej klasie. I tak na matematyce w klasie V uczniowie poznają liczby i działania, uczą się podstaw o ułamkach zwykłych i dziesiętnych oraz poznają podstawowe figury geometryczne.

W ramach innowacji powstały nawet scenariusze lekcji omawiające literaturę obcojęzyczną. Na przykład na podstawie książki *Mikołajek* uczniowie tworzą własną przygodę Mikołajka w języku angielskim. Innowacja zakłada stopniowe wprowadzanie elementów języka angielskiego, z uwzględnieniem stopnia jego znajomości w danym zespole klasowym. Wszystkie zajęcia mają formę zabawy i wykorzystują aktywizujące metody pracy. Podczas lekcji korzystamy z poznanych na kursach zasobów sieci: dedykowane strony internetowe, gry online takie jak Kahoot, Quizziz czy Wordwall oraz filmy edukacyjne w języku angielskim. Stworzyliśmy także własne animacje, prezentacje oraz karty pracy, które były prezentowane nauczycielom szkół warszawskich podczas lekcji otwartych. Ważną częścią

tych lekcji jest zaktywizowanie uczniów, czyli praca w parach, grupach i projekty. Aktualnie pracujemy nad wydaniem części scenariuszy w formie broszury oraz dzielimy się naszym doświadczeniem z nauczycielami szkół warszawskich, prowadząc lekcje modelowe na podstawie scenariuszy innowacji w ramach współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (WCIES).

W tym samym czasie powstała idea Dni Pracy Metodą Projektu. Postanowiliśmy, że raz w roku przez trzy dni klasy VI i VII nie będą miały regularnych lekcji. Każda klasa zmierzy się z innym tematem interdyscyplinarnego projektu, który wymagać będzie od nich kreatywności i krytycznego myślenia, ale także współpracy w grupie i komunikacji. W związku z tym powstał drugi zespół nauczycieli, który opracował scenariusze, harmonogramy, kryteria oceny produktów końcowych oraz tematy projektów. Podczas przygotowywania dokumentów najważniejsze dla nas było znalezienie zagadnień, w których uczniowie mogą wykazać się innowacyjnością i kreatywnością. Powstały pomysły na projekty łączące wiedzę z różnych przedmiotów. Co więcej, chcieliśmy, by uczniowie mogli zastosować poznaną wcześniej wiedzę do problemów z życia dnia codziennego. Wśród zaproponowanych uczniom tematów projektów znalazły się na przykład: „Jak unowocześnilibyście wynalazek z przeszłości?” lub „Jak pomóc odnaleźć się ludziom z niepełnosprawnością w otaczającym świecie?” czy „Jak przeżyć do pierwszego?” W efekcie uczniowie projektowali własny wynalazek, przygotowywali kampanię szkolną przybliżającą wybraną niepełnosprawność, wykorzystując różnorodne media, lub tworzyli tygodniowy budżet trzypersonalnej rodziny, planując wydatki oraz zdrowe menu. Bardzo dużą wagę przykładaliśmy także do oceny koleżeńskiej, dlatego zaplanowaliśmy jej przeprowadzenie na wszystkich etapach realizacji projektu, przygotowując odpowiednie formularze, wypełniane przez uczniów na koniec każdego dnia projektowego, po to, by poprawić współpracę w grupie i zagwarantować równe rozłożenie zadań.

W tym roku szkolnym Dni Pracy Metodą Projektu odbędą się już czwarty raz. W zeszłym roku były idealnym powitaniem dla uczniów powracających z nauki online i pomogły nam odbudować relacje koleżeńskie. Podczas ewaluacji dni projektowych uczniowie często podkreślali możliwość uczenia się od siebie, współpracy w grupie, zdobywania wiedzy w inny, ciekawy sposób, a także zintegrowania z zespołem klasowym.

Kolejnym pomysłem powstałym podczas realizacji projektu było przekształcenie szkolnego konkursu teatralnego w Międzyszkolny Konkurs Językowy Poezji i Teatru WERS, który również na stałe wszedł do kalendarza imprez szkół warszawskich. Chcąc popularyzować naukę języków obcych i ubogacać życie szkoły, do kalendarza szkolnego wprowadziliśmy też takie imprezy, jak Szkolny Dzień Języków Obcych oraz Dni Erasmusa i Europejskie Dni Języków Obcych.

Nie da się zaprzeczyć, że dzięki udziałowi kadry pedagogicznej w szkoleniach zagranicznych, o których mowa we wcześniejszej części tekstu, zwiększyła się otwartość placówki na projekty międzynarodowe. Projekt wspomógł transformację szkoły w dobie reformy systemu edukacji. Mimo przekształcenia w szkołę podstawową dalej realizowany jest projekt dwujęzyczności. Zostały otwarte nowe klasy dwujęzyczne oraz klasy V i VI z przygotowaniem do dwujęzyczności.

Dzięki umiejętnościom nabytym podczas kursów nauczyciele potrafią wzmocnić u uczniów pewność siebie, rozwinąć ich umiejętności językowe i komputerowe. Podczas lekcji kładziemy nacisk na przykład na przygotowanie uczniów do wystąpień publicznych, co jest także jednym z elementów innowacji. Uczniowie uczą się, jak należy przygotować wystąpienie publiczne oraz prezentację multimedialną i czego unikać podczas prezentowania. Zdobytą wiedzę wykorzystują do przygotowania prezentacji na przykład na temat świąt w krajach anglojęzycznych.

Badania ankietowe przeprowadzane po dniach projektowych oraz coroczna ewaluacja innowacji wskazują, że wprowadzenie do nauczania i ewaluacji metody projektowej oraz innych metod poznanych podczas kursów, a także wdrożenie nowatorskiego nauczania metodą CLIL, rozwinęły u uczniów umiejętność pracy w grupie, współpracy, planowania czasu i zadań, podejmowania decyzji, czyli wyposażyły uczniów w umiejętności potrzebne w przyszłości. Widzą to sami uczniowie, jak i nauczyciele obserwujący ich podczas dni projektowych. W kolejnych latach klasy dużo lepiej potrafią rozplanować swój czas, przydzielić zadania poszczególnym członkom grupy, jak również dokonać oceny koleżeńskiej.

Dodatkowo międzynarodowe kontakty szkolne otworzyły uczniów na inne kultury, wzmogły zainteresowanie innymi krajami, co rozwinęło także ich tolerancję oraz akceptację inności. Zwiększyło się zainteresowanie uczestnictwem w naszych projektach Erasmus+. Co więcej, udało się nam także przygotować

i przeprowadzić wymiany długoterminowe – obecnie gościmy w naszej szkole dwójkę uczniów hiszpańskich, a nasze dwie uczennice wyjadą w styczniu na dwa miesiące do Hiszpanii. Zwiększyła się również motywacja do nauki języków obcych oraz innych przedmiotów szkolnych, zwłaszcza prowadzonych w języku obcym. Coraz więcej naszych uczniów wybiera siódme klasy dwujęzyczne. Ponadto co roku otwieramy nowe klasy dwujęzyczne dla chętnych z zewnątrz, dzięki rozszerzeniu naszej oferty edukacyjnej. Szkoła stała się placówką otwartą na wielokulturowość. Kontakty z placówkami europejskimi, wymiana doświadczeń i wymiany uczniowskie stały się nieodzownym elementem działania naszej szkoły. Wielu naszych absolwentów wybrało szkoły oferujące wymiany oraz maturę międzynarodową, część kontynuuje naukę w szkołach za granicą. Nasze działania otworzyły ich na nowe możliwości, także pracę poza granicami kraju, w innym języku, kulturze i otoczeniu.

Rezultaty osiągnięte podczas tego projektu są spełnieniem oczekiwań rodziców i społeczności lokalnej, na czym nam bardzo zależało. Zwiększyła się atrakcyjność szkoły dla lokalnej społeczności, co pozwoliło na pełen nabór do klas dwujęzycznych.

Dodatkowym efektem projektu było zaangażowanie w rozwój szkoły zdecydowanej większości kadry pedagogicznej. Rozpoczęliśmy realizację kolejnych projektów Erasmus+ akcji KA1 i KA2, otrzymaliśmy akredytację Erasmus+ oraz rozpoczęliśmy realizację następnej innowacji dotyczącej dwujęzyczności, tym razem dla klas I–III. Celem, do którego stale dążymy, jest stworzenie szkoły o europejskim wymiarze, której nauczyciele i uczniowie zostaną wyposażeni w umiejętności potrzebne we współczesnym świecie. Szkoły o wizerunku prężnej placówki, angażującej się w międzynarodowe przedsięwzięcia edukacyjne.

ANNA ZAWADZKA Nauczyciel języka angielskiego i matematyki, tłumacz książek i filmów. W zawodzie pracuje od ponad 25 lat, a od ponad 10 lat rozwija w szkole współpracę z zagranicą w ramach projektów eTwinning, Comenius i Erasmus+. Autorka dwóch programów nauczania języka angielskiego oraz innowacji pedagogicznych „Wiem, po co się uczę – dwujęzyczność i metoda pracy projektem jako narzędzia zwiększające autonomię uczenia się” oraz „English around me – edukacja dwujęzyczna w nauczaniu zintegrowanym”. W nauczaniu duży nacisk kładzie na autonomię uczenia się.